

Idrotts-, kultur- och
fritidsnämnden

Kulturstrategi för Haninge kommun

Beslutat datum:	Klicka här för att ange datum.
Gäller från datum:	2025-01-01
Beslutat av:	Idrotts-, kultur- och fritidsnämnden
Ansvarig:	Kultur- och fritidsförvaltningen, avdelningen för kultur och bibliotek
Diarienummer:	IKFN 2023-00411
Giltighetstid:	2025-2031
Ersätter tidigare beslut:	KF 2014-09-08 § 135

Styrdokument i Haninge kommun

Program – antas av kommunfullmäktige

Ett program anger den politiska viljeinriktningen inom ett särskilt prioriterat område och fastställer, på strategisk nivå, strategier för hur viljeinriktningen inom området ska förverkligas. Antalet program ska vara begränsat. Program ska ha en giltighetstid.

Policy – antas av kommunfullmäktige

En policy uttrycker politikens värdegrund och förhållningssätt. Policyer talar om vad kommunen vill uppnå inom ett specifikt område, men tar inte ställning till utförande eller metoder. Policyer ska ha en giltighetstid.

Strategi – antas av kommunstyrelsen eller nämnd

En strategi anger strategiska åtgärder för den politiska viljeinriktningen. Strategier kan ange vem som ansvarar för att åtgärder genomförs, när de ska vara genomförda samt vilka prioriteringar som ska göras. Strategier ska ha en giltighetstid.

Riktlinje – antas av kommunstyrelsen eller nämnd

En riktlinje anger ramar för handlingsutrymmet i en viss fråga och säkerställer korrekthet och kvalitet. Riktlinjer preciserar hur andra styrdokument eller lagstiftning ska uppnås. Riktlinjer behöver inte ha en giltighetstid.

Anvisning/rutin – antas av ansvarig direktör/chef

En anvisning eller rutin verkställer politisk vilja eller lagstiftning genom att konkret ange hur uppgifter ska göras. De besvarar ofta frågor om vad, när, var, hur och av vem. Kommundirektör fattar beslut om anvisningar och rutiner som riktar sig till hela koncernen. Anvisningar och rutiner behöver inte ha en giltighetstid.

Innehåll

Bakgrund och syfte	4
Konst och kultur i Haninge	4
Utgångspunkter	5
Strategiska åtgärder	6
Genomförande och uppföljning	9
Begreppsförklaringar	9
Källor	11

UTKAST

Bakgrund och syfte

Kulturens betydelse är stor för ett växande Haninge där människor vill bo och verka. Genom ett rikt och varierat kulturliv främjas upplevelser, möten och delaktighet. Kultur berikar människors kreativitet och tankevärldar. Den bidrar till individens välbefinnande och till social sammanhållning. Med yttrandefrihet som grund breddar kultur perspektiv, utmanar idéer och stärker demokratin.

Kulturen har också en viktig funktion för näringslivet och utvecklingen av lokalsamhället. Den stärker Haninges profil och attraktionskraft och attraherar besökare samtidigt som den är inspirerande för Haningeborna. Genom samverkan med ideella, privata och offentliga aktörer främjas en god livsmiljö och samhällsutveckling.

En förutsättning för kulturens utveckling är konstnärernas och kulturskaparnas självständighet och deras konstnärliga frihet. I det sammanhanget är det viktigt att upprätthålla principen om armlängds avstånd. Det innebär att tydliggöra ansvar och roller där politiken beslutar om ramar men inte bestämmer det konstnärliga innehållet.

Syftet med denna strategi är att förtydliga hur konst och kultur bidrar till en attraktiv och trygg kommun att leva och verka i. Strategin pekar ut prioriteringar, åtgärder och målgrupper inom kulturområdet 2025–2031.

Kulturstrategin omfattar samtliga av nämndens verksamheter som innefattar konst, kultur och kulturmiljö.

Konst och kultur i Haninge

Haninge kommun har en stark befolkningstillväxt och passerade 100 000 invånare under 2024 varav en fjärdedel är unga mellan 0–18 år. Det finns en förväntad tillväxt den närmaste tioårsperioden där andelen unga ökar med ett par tusen personer.

Haninge karakteriseras av stadskärna, skärgård, naturreservat och landsbygd med attraktiva besöksmål. Här finns ett mångsidigt kulturliv med kulturföreningar och studieförbund, unika kulturmiljöer och områden av riksintresse samt samtida arkitektur och offentliga konstverk. Konstnärer och kulturaktörer inom den ideella sektorn och de kulturella och kreativa branscherna bidrar till ett levande och varierat kulturliv i Haninge.

Kommunens rika musikliv och tradition av semiprofessionella teaterföreningar är viktiga kreatörer att ta till vara och stärka. Även hembygdsföreningar som på olika sätt vårdar och tillgängliggör kommunens kulturmiljöer är omistliga aktörer. Framgångsrika och attraktiva platser karaktäriseras ofta av en hög kulturnärvaro. Som offentlig aktör erbjuder kommunen barn och unga en kvalitativ och professionell scenkonst samt en palett av kreativa verksamheter. Genom enprocentregeln finns offentliga konstverk representerade i skolor, parker och på torg.

I Haninge består de offentliga kulturlokalerna av biblioteken, kulturhuset med scener och konsthall, kulturskolan, fritidsgårdar och samlingslokaler. De senaste åren har kommunen haft en framgångsrik samverkan med lokalsamhället och skapat kulturarrangemang och festivaler i utomhusmiljöer för att bredda deltagandet.

SCB:s medborgarundersökningar pekar emellertid på att Haningeborna är något mindre nöjda med kommunens lokala kulturliv och hur kommunen tar tillvara och stöttar kulturlivet i jämförelse med kommuner i Stockholmsregionen. Andra studier visar hur olika faktorer påverkar medborgares möjligheter att delta i kulturlivet. Bland annat är lägre utbildnings- och inkomstnivå ofta förknippat med ett lägre kulturdeltagande. Barn övertar i hög utsträckning sina föräldrars kulturvanor. Därför fokuserar denna strategi särskilt på rätten till kultur för såväl barn och unga som personer med funktionsnedsättning för att därigenom bryta sambandet mellan kulturdeltagande och olika bakgrundsfaktorer. Dessutom visar forskning på samband mellan kultur, upplevd hälsa och välbefinnande, varför ett breddat kulturdeltagande är angeläget för kommunen.

Utgångspunkter

Utifrån de utmaningar som beskrivs i ovanstående avsnitt har tre prioriterade områden identifierats för Haninge kommuns kulturstrategi under 2025–2031.

- Barn, unga och personer med funktionsnedsättning
- Trygghet och attraktivitet
- Goda förutsättningar för kulturaktör

Strategiska åtgärder

Barn och unga samt personer med funktionsnedsättning

Haninge skapar bättre möjligheter för fler barn och unga samt personer med funktionsnedsättning att uppleva och utöva kultur.

FN:s konvention om barnets rättigheter slår fast alla barns rätt till kultur. Genom att prioritera kultur för barn och unga lägger kommunen en grund för ett meningsfullt liv här och nu och som en investering i livskvalitet för framtiden. Forskning visar på den betydande roll kultur kan spela i barns och ungas liv och öka chanserna till goda uppväxtvillkor. Barn som läser och deltar i kulturaktiviteter har exempelvis visat sig bli mer samhällsengagerade och löper minskad risk att hamna i utanförskap och uppleva ohälsa. Med pedagogisk vägledningen kan fler barn inspireras och engageras att delta i kulturaktiviteter för att på så sätt utforska och utveckla sina uttrycksätt, sin kreativitet, självkänsla och identitet. Så läggs grunden till ökad framtidstro för barn och unga.

Undersökningar om barns och ungas kulturvanor visar att de främsta hindren att delta i kulturlivet är föräldrars utbildningsbakgrund och socioekonomiska förutsättningar. Det är angeläget att barn och unga har tillgång till vuxna kulturintresserade förebilder.

Andra hinder kan vara infrastruktur, kommunikation och utbud. Därför är det viktigt att utveckla arbetssätt som främjar ett mer jämlikt och tillgängligt kulturutbud. För att öka ungas delaktighet och inflytande ska kommunen uppmuntra ungas initiativ och stärka möjligheterna till medskapande. En betydelsefull del är att bredda och tillgängliggöra fler kulturaktiviteter på skolloven när många unga har mer tid för fritidsaktiviteter.

Såväl unga som vuxna personer med funktionsnedsättning deltar mindre i kulturaktiviteter på sin fritid och har färre sociala nätverk än andra. Det är därför extra viktigt att säkerställa ett kulturutbud där medborgare med en funktionsnedsättning känner sig trygga, välkomna och som är tillgänglighetsanpassade. För vissa i målgruppen behövs specialanpassade aktiviteter, för andra en tydlig vägledning till ordinarie kulturverksamheter.

Kulturskolan ska tillsammans med civilsamhället och fria aktörer utveckla en mångfald av arenor och sammanhang för de prioriterade målgrupperna så att de kan hitta en meningsfull fritidssysselsättning inom kulturområdet.

Utöver fritiden är skolan den plats där barn och unga tillbringar en stor del av sin tid. Att låta barn och unga uppleva och skapa konst och kultur inom ramen för eller i anslutning till skoldagen kan bidra till att jämna ut skillnader i kulturdeltagande mellan olika grupper.

Nämndens strategiska åtgärder

- Förbättra infrastrukturen för en tillgänglig kulturskola särskilt på platser där få deltar i kulturskoleverksamhet.
- Främja delaktigheten och inflytande för barn och unga samt personer med funktionsnedsättning rörande kommunens kulturutbud.
- Främja ett jämlikt och tillgängligt kulturutbud för barn och unga samt personer med funktionsnedsättning.
- Fördjupa samverkan mellan utbildningsförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen särskilt kring den statliga satsningen Skapande skola.

Trygghet och attraktivitet

Haninge skapar en god livsmiljö där kultur bidrar till trygga, inkluderande och attraktiva platser.

Trygghet och ökad inkludering är en prioriterad fråga för Haninge. Ytterst är det en fråga om demokrati – att säkerställa att Haningeborna får uppleva tillhörighet och delaktighet i samhället. Det gäller i synnerhet barn och unga som har rätt till social trygghet och goda uppväxtvillkor. Konst och kultur bidrar till välbefinnande men också till stärkt trygghet och sammanhållning. Genom öppna mötesplatser för upplevelser, samtal och skapande främjas gemenskap med andra. Ett tillgängligt kulturutbud är särskilt angeläget i kommunens prioriterade områden och för barn, unga och personer med funktionsnedsättning. I det arbetet är det väsentligt att samverka med aktörer som kan bidra med sammanhang och utbud samt med kunskap om vad som engagerar dessa målgrupper.

Haninge kulturhus ska stärka sin roll som nod för samverkan med lokala aktörer som företagare, ideellt kulturliv och professionella kulturutövare. En mångfald av samarbeten bidrar till ett aktivt folkliv – både dag- och kvällstid – kring Poseidons torg och pendeltågstationen. I takt med att platsen aktiveras och fylls med ett positivt innehåll ökar attraktiviteten för nya aktörer att etablera sig. Så skapas en trygg stadsmiljö och utgör ett alternativ till utbudet i centrala Stockholm.

Det kulturutbud som riktar sig till vuxna aktiva kulturkonsumenter behöver vara självfinansierat. Det är en logisk följd av att primärt fokusera offentliga resurser på ett kulturutbud riktat till barn och unga samt till personer med funktionsnedsättning. Kommunen fokuserar därför på olika typer av samarbeten och arrangemang som engagerar en betalande publik.

Konstnärlig gestaltning är en självklar del i den fysiska stadsplaneringen och kultur och kulturhistoriska värden tas tillvara i plan- och byggprocessen.

Nämndens strategiska åtgärder

- Utveckla kulturhuset och aktivera området kring Poseidons torg och pendeltågstationen i samverkan med externa aktörer, för ett folkliv dag- och kvällstid.
- Erbjud kultur i områden och för målgrupper som i låg utsträckning tar del av den offentligt finansierade kulturen så som barn och unga och personer med funktionsnedsättning.
- Implementera självfinansierande kulturaktiviteter i Haninge kulturhus.
- Utveckla finansieringsmodeller för konstnärlig gestaltning.

Goda förutsättningar för kulturaktörer

Haninge verkar för långsiktiga och stabila förutsättningar för kulturaktörer.

Haninges kulturliv bidrar till en vital och attraktiv kommun att leva och verka i. Det samlade kulturutbudet skapas i samspel mellan civilsamhälle, ideella kulturföreningar, professionella kulturutövare, företag och kommunala verksamheter. De agerar var för sig och tillsammans för gemensamma intressen.

Särarten hos mängden av aktörer främjar en mångfald av kulturutbud som skapar positiv uppmärksamhet och intresse hos Haningeborna och omvärlden. Därför ska det vara lätt att vara kulturaktör i Haninge.

Civilsamhället verkar i lokalsamhället och bidrar med sin kunskap om lokala förutsättningar, flexibla lösningar och användarnära verksamhetsutveckling. För att klara sitt uppdrag behöver de stabilitet och förutsägbarhet. Det innebär ekonomiskt, administrativt och verksamhetsmässigt stöd med sikte på hållbarhet och långsiktighet.

De kulturella och kreativa branscherna har blivit alltmer viktiga för näringslivet och arbetsmarknaden på senare år. Branscherna innefattar bland annat arkitektur, dataspel och digitala konstnärliga uttryck, musik- och filmproduktion, mode och kulturturism. En stor andel av kulturskaparna inom sektorn finns i Stockholm vilket gör att det finns potential att attrahera dessa företagare att lokalisera sig i Haninge. Genom att tydliggöra sambanden mellan kultur och näringsliv stärks möjligheten att Haninge kan bli en plats för innovation och nytänkande. Att aktivt underlätta för matchning mellan kulturskapare och fastighetsägare kan ytterligare stimulera ett självständigt och fritt kulturliv.

Nämndens strategiska åtgärder

- Utveckla samarbete och dialog med det lokala näringslivet, civilsamhället och kulturaktörer.
- Utveckla stöd som främjar utveckling och långsiktighet för olika kulturaktörer i kommunen.
- Tillgängliggör kommunens scener och mötesplatser för fler aktörer.

Genomförande och uppföljning

Kulturstrategin följs upp inom ramen för kommunens målstyrning. Strategin konkretiseras genom den årliga nämnd- och verksamhetsplanen. Den löpande uppföljning av kulturverksamhet som nämnden ansvarar för, görs mot nämndens mål och utifrån de indikatorer och rutiner för uppföljning som specificeras i nämndplanen.

En sammanfattande utvärdering av strategin ska göras i samband med att strategin löper ut år 2031.

Begreppsförklaringar

Armlängds avstånd beskriver principen om att kulturens innehåll ska vara fri från politisk styrning. Beslutsfattare kan bidra med anslag och inriktning och sedan låta kulturaktörer bestämma över innehåll.

Civilsamhället utgörs av enskilda människor, grupper och organisationer som agerar tillsammans för gemensamma intressen, till exempel ideella föreningar, studieförbund, olika typer av sociala företag, rörelser och nätverk, religiösa sammanslutningar och grannskapsföreningar. Civilsamhället är självstyrande, bygger på frivillighet och är åtskilt från stat och marknad.

Delaktighet handlar om att personer aktivt kan medverka i och vara en del av samhället – att i så hög utsträckning som möjligt kunna välja självständigt, fatta egna beslut och påverka sitt eget liv. Delaktighet förutsätter att tjänster, produkter och miljöer är tillgängliga.

Fria kulturlivet syftar på personer eller verksamhet som arbetar professionellt med konst och kultur men som inte alltid har möjlighet att leva på sin konst.

Ideella kulturlivet och ideella kultursektorn producerar varor och tjänster men utan krav på vinster och inkomster.

Kulturskapare och kulturaktörer har en konstnärlig utbildning inom konst och kultur och ingår i det fria kulturlivet. De är yrkesverksamma på del- eller heltid, och kan ha en annan sysselsättning vid sidan om. De uppbär ofta någon form av statligt, regionalt eller kommunalt finansiellt stöd.

Inkludering är ett begrepp som handlar om att alla människor, oavsett deras egenskaper, ska kunna delta fullt ut i samhället. Begreppet inkludering är nära relaterat till begreppet tillhörighet.

Konst är en del av kulturen och består av litteratur, musik, bild- och scenkonst, film, formgivning, arkitektur och andra konstarter. Konst i det här sammanhanget förknippas med det fria skapandet och dess utövare.

Kultur handlar om människans behov att uttrycka sig, om att uppleva och om att tillhöra. Kultur är ett brett begrepp som innefattar människans levnadsmönster, gemensamma traditioner och normer.

Kulturella och kreativa branscher består av företag med kulturskapande eller kreativa processer som sin affärsidé eller som råvara. Enligt Tillväxtverkets definition ingår följande branscher; arkitektur, turism- och besöksnäringar, mode, design, film, foto, dator- och TV-spel, media, musik, måltid, upplevelsebaserat lärande, litteratur och scenkonst.

Professionell syftar på person eller verksamhet som är utbildad inom konst och kultur och har sin huvudsakliga sysselsättning inom området.

Riksintresse utgörs av intressen av nationell betydelse och omfattas av länsstyrelsen tillsynsansvar enligt plan- och bygglagen (2010:900).

Tillgänglighet handlar om att samhället utformas så att så många som möjligt kan använda och ta del av såväl den fysiska miljön som att få tillgång till information och kommunikation samt att kunna använda produkter och tjänster.

Källor

Centrum för AMP. (2023) *Platsrapport Haninge centrum 2023*.

<https://centrumforamp.se/wp-content/uploads/2024/04/platsrapport-haningeentre-2023.pdf> 2024-10-08

Folkhälsomyndigheten (2024). *Kulturens betydelse för hälsa och välbefinnande – En sammanfattning av kartläggande litteraturoversikt*.

www.folkhalsomyndigheten.se/publikationer-och-material/publikationsarkiv/k/kulturens-betydelse-for-halsa-och-valbefinnande/?pub=131830 2024-03-20.

Forte: Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd. (2023). Gotfredsen, Anne, Strömbäck, Maria. *Fritidens betydelse för ungas psykiska hälsa – rättigheter, möjligheter och hinder. Kunskapsläge och forskningsbehov*. https://forte.se/wp-content/uploads/2023/10/fort0098_fritidens-betydelse-fo-r-ungas-psykiska-ha-lsa-ta.pdf 2024-10-08.

Göteborgs stads kulturförvaltning. (2023). Rapport 2020:1. Grinell, Klas. *Kulturens värde och sociala effekter. 2:a reviderade och utökade versionen*.

<https://goteborg.se/wps/wcm/connect/ebe6e89d-f3b4-48d8-8805-21b8fa07b1fa/Kulturens+v%C3%A4rde+och+sociala+effekter.+Reviderad.+%282023%29+%281%29.pdf?MOD=AJPERES> 2024-10-08.

Haninge kommun. (2024) *Befolkningsprognos 2024–2033*.

<https://www.haninge.se/siteassets/kommun-och-politik/kommunfakta/statistik/befolkning/befolkningsprognos-2024-2033.pdf>

Haninge kommun. (2024). *Biblioteksplan 2024–2027*.

Haninge kommun. (2022–2023). *Ung livsstil. Högstadi- och gymnasieungdomar i Haninge*. <https://www.haninge.se/siteassets/uppleva-och-gora/ung-i-haninge/2023-ung-livsstil-haninge-tillganglig.pdf> 2024-10-09.

Haninge kommun. (2024). *Haninge kommuns skolenkät*.

Haninge kommun. (2020). *Kulturmiljöprogram 2020–2030*.

<https://www.haninge.se/contentassets/44e92cc3b6374ed186a0e26c7b1c1509/styrdokument-antagandeverion-slutjusterad-uppdaterat-artal20191202-tillganglig.pdf>

Kulturdepartementet (2024). *Strategi för företag inom kulturella och kreativa branscher*.
<https://www.regeringen.se/contentassets/7b807f91ed234d5b97b973a83fe470b1/202411100webb.pdf>

Kulturförvaltningen Region Stockholm i samarbete med Huddinge kommun. (2020). *Kulturens roll i stadsutvecklingen. Pilotstudie; Datadriven kartläggning av kulturpotential i Flemingsberg*.
<https://www.huddinge.se/contentassets/c6508c8c5f5c4e03bb2bb2d0b5cf63e6/2020-evidens---kulturpotential-i-flemingsberg.pdf> 2024-10-08.

Myndigheten för kulturanalys. (2023). Rapport 2023:2. *Att bredda deltagande i kulturlivet*. <https://kulturanalys.se/publikation/att-bredda-deltagandet-i-kulturlivet/> 2024-10-08.

Statistiska centralbyrån (SCB). (2023). *Medborgarundersökning*.
https://www.kolada.se/verktyg/jamforaren/?_p=jamforelse&focus=16544&report=170469&tab_id=74586

SCB. (2022). *Statistik om personer med funktionsnedsättning, tabeller 2022*.
<https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/levnadsforhallanden/levnadsforhallanden/undersokningarna-av-levnadsforhallanden-ulf-silc/pong/tabell-och-diagram/statistik-om-personer-med-funktionsnedsattning/tabeller-2022/>

SFS 2018:1197. *Lag om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter*.
https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-20181197-om-forenta-nationernas-konvention_sfs-2018-1197/ 2024-10-09.